

тику, оскільки метою створення системи дорадчих органів є покращення діяльності сільськогосподарського сегменту господарювання наданням належного інформаційного обслуговування. Відповідна діяльність матиме ряд економічних наслідків, зокрема: підвищення рівня ВВП, зниження ціни на продукти харчової промисловості, підвищення доходів населення, зниження рівня безробіття населення, зниження рівня трудової еміграції сільського населення, підвищення ролі України у міжнародних відносинах.

1. Окинавская хартия глобального информационного общества. Международный договор от 22.07.2000 // Дипломатический вестник. – 2000. – № 8. – С. 51-56.

2. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 // ВВР України. – 1998. – № 27-28. – Ст. 181.

3. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року : Закон України від 18.10.2005 // ВВР України. – 2006. – № 1. – Ст. 17.

4. *Созінов О.* Агросфера України у XXI ст. / *О. Созінов* // Вісник НАН України. – 2001. – № 10 – С. 96-104.

5. *Шмідт Р.* Імплементация закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність» – запорука прибуткового господарювання на селі, розвитку сільських громад і сільської місцевості / *Р. Шмідт* // Інформаційні ресурси та їх використання в агропромисловому виробництві : зб. наук. праць / наук. ред. П. Саблук та ін. – К., 2005. – № 4. – С. 86-92.

Федчишин Дмитро Володимирович, аспірант
(*Національний університет «Юридична академія України ім. Ярослава Мудрого»*)

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Законодавством України сільським населеним пунктом визначається єдине компактне місце проживання людей, зайнятих переважно в сільському господарстві та інших територіально розосереджених галузях, забезпечене об'єктами соціального та виробничого призначення.

У земельно-правовій літературі існує два основні критерії для віднесення населених пунктів до сільських. Перший критерій пов'язаний з участю більшості населення в сільськогосподарському виробництві і є визначальним у законодавстві іноземних країн, де до сільських населених пунктів відносяться населені місця, переважаюча частина населення яких зайнята в сільському (лісовому) господарстві або промисловому полюванні. Крім того, населення може бути зайнято й у сільськогосподарських організаціях індустріального типу (птахофабриках, теплицях тощо). Другий критерій передбачає певну кількість населення. На відміну від міських сільські населенні пункти мають меншу густину населення, його невелику кількість.

Також до інших факторів, що впливають на віднесення населених пунктів до сільських чи міських, можна віднести: фінансово-економічну базу, рівень соціально-економічного розвитку в цілому, значення населених пунктів у

системі розселення населення та в адміністративно-територіальному устрої.

Слід зазначити, що сільські населені пункти, як місця проживання людей, виконують певні функції, зокрема: 1) виробничу – задоволення потреб суспільства в продуктах харчування та сировини для промисловості; 2) соціально-демографічну – забезпечення сільського господарства та інших галузей економіки трудовими ресурсами; 3) культурну – створення сільським населенням духовних цінностей, збереження національно-культурних традицій, охорона пам'яток природи, історії і культури; 4) природоохоронну – підтримання екологічної рівноваги в агробіоценозах, охорона культурних ландшафтів; 5) рекреаційну – створення умов для відновлення здоров'я та відпочинку сільського та міського населення; 6) просторово-комунікаційну – надання просторового базису та обслуговування інженерних комунікацій: доріг, ліній електропередач, зв'язку, газопроводів тощо; 7) соціального контролю за територією – сприяння сільського населення органам державної влади і місцевого самоврядування в забезпеченні правопорядку і безпеки в місцях їх проживання.

Відповідно до ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень» територія сільського населеного пункту за функціональним призначенням повинна поділятися на сельбищну й виробничу. Вона включає в себе громадський центр сільського населеного пункту, який є найважливішим структурним елементом, де концентруються органи управління, установи культурно-побутового призначення, упорядковується площа для проведення масових громадських заходів. В цій зоні розташовуються і житлові будинки. Забудова території для заселення сільських населених пунктів може здійснюватись садибними та безсадибними будинками різних типів. До сельбищної території також входять парки, сквери, бульвари, вулиці, проїзди, майданчики для стоянки автомашин, водойми.

До виробничих територій входять зони і ділянки підприємств з виробництва й переробки сільськогосподарської продукції, ремонту, технічного обслуговування і зберігання сільськогосподарських машин і автомашин, дільниці комунально-складських та інших об'єктів, дороги, проїзди і майданчики для стоянки автомашин, інші території.

У містобудівній документації для сільських населених пунктів необхідно передбачати заходи щодо охорони навколишнього природного середовища, поліпшення санітарно-гігієнічних умов проживання населення, раціонального використання і органічного включення до забудови пам'яток історії і культури, садово-паркового мистецтва, територій і об'єктів природно-заповідного фонду з упродовженням для них необхідних охоронних зон, регулювання кількості поверхів у будинках і висоти споруд, враховуючи культурно-етнічні ознаки і прогресивні історичні традиції формування поселень (за погодженням з органами санітарно-епідеміологічного нагляду, охорони пам'яток, навколишнього природного середовища і місцевими радами, до компетенції яких входить використання і охорона цих об'єктів).

Питанню розвитку сільських населених пунктів необхідно приділяти більше уваги на законодавчому рівні, адже останнім часом спостерігається за-

непад таких населених пунктів. Необхідно приділяти більше уваги благоустрою сіл, підвищувати рівень культурно-побутового обслуговування їх населення.

1. ДБН 360-92** Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень територія сільського населеного пункту.

2. *Лисин Н. Л.* Правовой режим земель поселений : дисс. ... канд. юрид. наук. – Саратов, 2003. – С. 18-19.

3. *Балезин В. П.* Правовой режим земель сельских населенных пунктов. – М., 1972. – С. 224.

Філюк Олександра Сергіївна, аспірант
(*Східноєвропейський національний
університет ім. Лесі Українки*)

СТРАХУВАННЯ ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ МАЙНОВИХ ПРАВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ

Діяльність, спрямована на виробництво, переробку та реалізацію сільськогосподарської продукції як товару, характеризується підвищеними ризиками. На відміну від інших секторів сучасної економіки, результати господарської діяльності виробників сільськогосподарської продукції пов'язані із природними факторами. Тобто такі виробники працюють в умовах, що на пряму залежать від природних чинників та не завжди мають позитивний вплив на процес виробництва та його прибутковість.

Господарська діяльність, спрямована на виробництво сільськогосподарської продукції, ускладнюється також тривалістю та сезонністю такого виробництва. Крім того, навіть у випадку, коли природні умови сприяють процесу виробництва, завжди існує вірогідність незбігу виробничих витрат та отриманого прибутку за вироблену продукцію. Наведене свідчить про особливості діяльності та майнову незахищеність сільськогосподарських товаровиробників, тому існує потреба у встановленні комплексу саме аграрних способів захисту майнових прав вказаних суб'єктів господарювання, серед яких доцільно виділити аграрне страхування.

Страхування як спосіб захисту майнових прав сільськогосподарських товаровиробників полягає у майновому страхуванні, оскільки діяльність виробників сільськогосподарської продукції здійснюється в межах відповідних аграрно-майнових правовідносин, складовою частиною яких є майнові права. До видів майнового страхування можна віднести страхування: урожаю сільськогосподарських культур; урожаю багаторічних насаджень; сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших живих ресурсів і тваринницької продукції тощо. Загальні засади страхування в Україні встановлюються Законом «Про страхування», відповідно до якого страхування визначається як вид цивільно-правових відносин щодо захисту майнових інтересів фізичних осіб та юридичних осіб у разі настання певних